

ZANDHUIZERWEG 19 (ONG.)

.....

Ecologie

Rapportage natuurtoets

Zandhuizerweg 19 (ong.) te De Lutte

Opdrachtgever	Natuurbegraafplaatsen Van Waarde Provincialeweg 2 9463 TK Eext
Rapportnummer	6343.001
Versienummer	D7
Status	Eindrapportage
Datum	6 juli 2023
Vestiging	Gelderland Fabriekstraat 19c 7005 AP Doetinchem 0314 - 365150 doetinchem@econsultancy.nl
Opstellers	De heer J.G. Boogaard, BSc De heer C.C. Slemmer, BSc
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	ing. E.R. Witter
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbers een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	4
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	5
4	OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	6
	4.1 Zorgplicht	6
	4.2 Soortenbescherming	6
	4.3 Gebiedenbescherming	7
	4.4 Houtopstanden	8
5	AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN	9
	5.1 Vogels	9
	5.2 Vleermuizen	10
	5.3 Overige zoogdieren	11
	5.4 Reptielen, amfibieën en vissen	12
	5.5 Ongewervelden	13
	5.6 Vaatplanten	14
6	TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING	15
	6.1 Broedvogels	15
	6.2 Vleermuizen	15
	6.3 Grondgebonden zoogdieren en amfibieën	16
	6.4 Reptielen	16
	6.5 Overige soort(groep)en	16
7	TOETSING AAN NATURA 2000-GEBIED DINKEL	17
	7.1 Doelstelling Natura 2000	17
	7.2 Aanwezige habitats	17
	7.3 Aangewezen soorten	18
	7.4 Gevoeligheid	19
	7.5 Inventarisatie mogelijke effecten Natura 2000	20
	7.6 Conclusie	24
8	NATUURNETWERK NEDERLAND	25
	8.1 Inleiding	25
	8.2 Dinkeldal boven- en middenloop	25
	8.3 Inventarisatie mogelijke effecten	26
	8.4 Conclusie	30
9	HOUTOPSTANDEN	31
10	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	32

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Natuurbegravingplaatsen Van Waarde opdracht gekregen voor het uitvoeren van een natuurtoets aan de Zandhuizerweg 19 (ong.) te De Lutte.

De natuurtoets is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen ontwikkeling van de onderzoekslocatie tot een natuurbegravingplaats.

Volgens de aanvrager heeft er op de onderzoekslocatie in 2017 een ecologisch onderzoek door Eelerwoude uitgevoerd op de onderzoekslocatie. De quickscan flora en fauna wordt nogmaals uitgevoerd omdat Eelerwoude een belanghebbende in het project is geworden.

De natuurtoets heeft als doel om de ingreep te toetsen aan de Wet natuurbescherming en de planologische bescherming middels het provinciale beleid ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland en Natura 2000. Middels een quickscan (1) is getoetst aan de soortbescherming en beschermde houtopstanden binnen de Wet natuurbescherming. De toetsing aan Natura 2000 (2) is uitgevoerd aan de hand van een voortoets en de toetsing aan het Natuurnetwerk (3) door middel van een “nee-tenzij” onderzoek.

Soortbescherming

De quickscan flora en fauna heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn die volgens de wetgeving een beschermde status hebben en die mogelijk verstoring kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op houtopstanden die volgens de Wet natuurbescherming zijn beschermd.

Gebiedsbescherming

De voortoets heeft als doel vast te stellen of er op grond van objectieve gegevens kan worden uitgesloten dat het plan, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen (significantie) gevolgen kan hebben voor instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Dinkelland.

Natuurnetwerk Nederland

Het “nee-tenzij onderzoek” heeft tot doel om de effecten van het beoogd gebruik op de kernkwaliteiten en omgevingscondities van het Natuurnetwerk Nederland te onderzoeken.

In december 2021 is versie D3 opgesteld omdat er wijzigingen zijn in het planvoornemen ten opzichte van hetgeen beschreven is in rapport versie D2, d.d. 25 april 2018. De wijzigingen betreffen het volgende:

- De ceremonieplateau 's zoals beschreven is in rapport 6342,001 D2 zijn niet meer van toepassing;
- Wijzigen van gebruiksfase van 2 keer per week begraven naar maximaal 2 keer per week;
- Tekstuele aanpassing bij paragraaf 7.5.4.

Een D5 versie is opgesteld omdat er door RMA advies op 24 mei 2022 een nieuwe AERIUS-berekening is uitgevoerd naar de effecten van het planvoornemen op de stikstofuitstoot in Natura 2000-gebieden gedurende de gebruiksfase (kenmerk: RR8Mhi93x2ah).

Onderhavige D6 versie is opgesteld om een duidelijker scheiding te maken tussen de compensatie die in het kader van de NNN wordt gerealiseerd en de maatregelen in het kader van de 'Kwaliteitsimpuls groene - investering'.

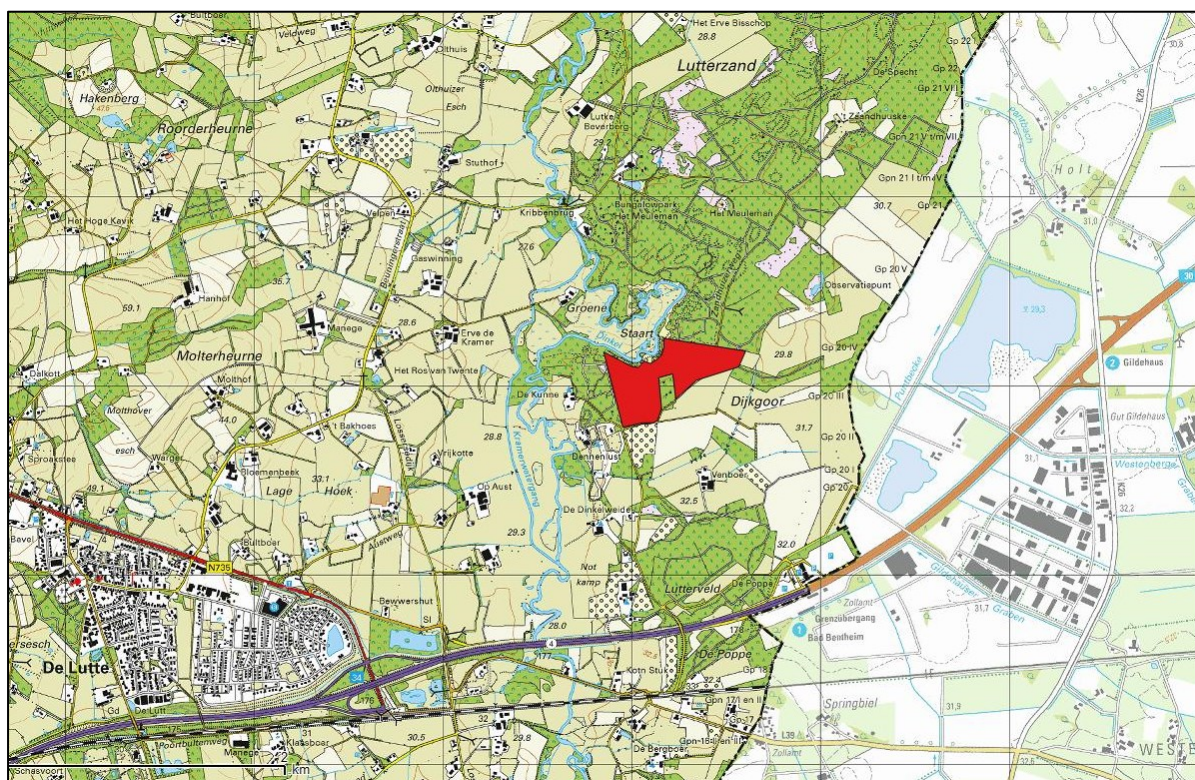
Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie (± 16 ha) ligt aan de Zandhuizerweg 19 (ong.), circa 2,5 kilometer ten noordoosten van de kern van De Lutte. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 29 C (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 267.115$, $Y = 483.070$.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft een productiebos en is geheel onbebouwd. Op de onderzoekslocatie zijn verschillende gebieden met begroeiing aan te wijzen, zo zijn er een eiken-berkenbos met grove dennen, een grove dennenbos of open bosvakken met divers opslag aanwezig op de onderzoekslocatie. De onderzoekslocatie is momenteel toegankelijk voor recreanten, tijdens het veldbezoek zijn een tiental mensen met een enkele hond waargenomen in het gebied.

Ten noordwesten van de onderzoekslocatie is de Dinkel en diens oevers gelegen. Ten noordoosten en westen van de onderzoekslocatie is ander bosgebied aanwezig. Het overige gedeelte van de omgeving bestaat voornamelijk uit agrarische percelen.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 7 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3. Impressie jong berkenbos.

Figuur 4. Impressie gemengde bos van berk en grove den.

Figuur 5. Impressie bos met eik en ondergroei van gras.

Figuur 6. De noordelijk gelegen Dinkel.

Figuur 7. Zuidelijke grens met agrarische percelen.

Figuur 8. Aanwezige ondergroei met opslag van grove den.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens een natuurbegraafplaats op de onderzoekslocatie te realiseren. Hiervoor zal een ontvangstgebouw en 35 onverharde parkeerplaatsen worden aangelegd. In figuur 9 wordt de toekomstige situatie weergegeven. Het ontvangstgebouw en de parkeerplaatsen zullen aan de zuidzijde van de locatie worden gerealiseerd.

Voor het ontvangstgebouw dient circa 250 m² ontbost te worden. Tevens zullen de onverharde paden door het bos op de onderzoekslocatie worden opgeknapt, er zullen echter geen nieuwe worden aangelegd en zal op diverse plekken het bos (lichtgroen in figuur 9) lichtelijke dunning plaatsvinden zodat ontwikkeling van opschot mogelijk is.

Er zullen maximaal twee plechtigheden per week plaatsvinden tijdens de gebruiksfase van de natuurbegraafplaats. Het terrein blijft toegankelijk voor recreanten net zoals in de huidige situatie.

Figuur 9. Ontwerp van de toekomstige situatie als natuurbegraafplaats (bron: Natuurbegraafplaatsen van Waarde, datum: oktober 2021).

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op 23 maart 2018. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat. Tevens is de rapportage van Eelerwoude uit 2017 geraadpleegd over het voorkomen van beschermde en bedreigde soorten.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd.

Omtrent de toetsing aan Natura 2000 en NNN zijn gegevens van de provincie Overijssel en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) gebruikt.

4 OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

Dit hoofdstuk geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Er wordt een globale toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Wet natuurbescherming bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. Dit hoofdstuk is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende wetgeving. De Wet natuurbescherming is gericht op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies;
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen bij soortenbescherming ligt grotendeels bij de provincies. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen) én voor Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

4.1 Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd. Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

In bijlage 1 wordt dit artikel nader toegelicht.

4.2 Soortenbescherming

Bij een quickscan flora en fauna wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingsregimes. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht.

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In bijlage 1 worden deze artikelen nader toegelicht.

4.3 Gebiedenbescherming

Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten. Het gaat daarbij om Natura 2000-gebieden en gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland.

4.3.1 Natura 2000

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Met Natura 2000 wil men deze flora en fauna duurzaam beschermen. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft voor Nederland ruim 160 Natura 2000-gebieden aangewezen. Gezamenlijk hebben ze een oppervlak van ruim 1,1 miljoen hectare. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die zijn aangewezen op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit.

Binnen een gebied kan spanning optreden tussen economie en ecologie. In een zogenaamd beheerplan leggen Rijk en provincies vast welke activiteiten, op welke wijze mogelijk zijn. Uitgangspunt is steeds het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met wat particulieren en ondernemers willen. Het opstellen gebeurt daarom in overleg met alle direct betrokkenen, zoals beheerders, gebruikers, omwonenden, gemeenten, natuurorganisaties en waterschappen. Samen geven ze invulling aan beleven, gebruiken en beschermen. Daar draait het om in de Nederlandse Natura 2000-gebieden (bron: Regiegroep Natura 2000).

Het is krachtens de Wet natuurbescherming verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen (artikel 2.7, lid 2).

Handelingen die een negatieve invloed hebben op Natura 2000-gebieden, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door de desbetreffende provincie.

4.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

Conform artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming dragen gedeputeerde staten in hun provincie zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd 'Natuurnetwerk Nederland'. Zij wijzen daartoe in hun provincie gebieden aan die tot dit netwerk behoren.

De planologische begrenzing en beschermingsregimes van het Natuurnetwerk Nederland loopt via het traject van de provinciale ruimtelijke structuurvisies en verordeningen.

4.4 Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden onder conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat. In bijlage 1 (tabel V) word de regels nader toegelicht.

Wanneer houtopstanden geveld worden, niet vallende onder artikel 4.1 van de Wet natuurbescherming, geldt een meldingsplicht bij Gedeputeerde Staten van desbetreffende provincie (artikel 4.2 Wet natuurbescherming). Op basis van deze melding wordt door de provincie beoordeeld of de voorgenomen velling aanvaardbaar is in het kader van natuur- en landschapswaarden. Indien er geen bezwaar is om de houtopstanden te kappen, verplicht artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming om binnen 3 jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand op dezelfde grond houtopstanden opnieuw aan te planten. Er geldt een algehele vrijstelling van de herplantplicht voor houtopstanden die gekapt worden in het kader van natuurbeheer en natuurbehoud.

Indien bij de voorgenomen ontwikkeling herplantplicht geldt, maar niet voldaan kan worden aan de herplantplicht op de projectlocatie zelf, dan dient een ontheffing aangevraagd te worden met betrekking tot de herplantplicht bij de desbetreffende provincie. De provincie toetst vervolgens of voldaan wordt aan de bij de provinciale verordening gestelde regels voor herbeplanting op andere perceelsgronden. Deze regels hebben onder andere betrekking op de kwaliteit, oppervlakte en locatie van de andere grond en de natuurwaarde van de te vellen houtopstand. Tevens kan ontheffing verleend worden van herplantplicht ter plaatse, indien gewerkt wordt via een door het ministerie goedgekeurde gedragscode die gebruikt mag worden door een van de betrokken partijen voor een wijze van vellen en een wijze van herplanten.

5 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat / verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. In hoofdstuk 6 wordt beschreven welke juridische implicaties dit voor het project heeft.

5.1 Vogels

5.1.1 Broedvogels (nesten jaarrond beschermd)

Er zijn broedvogels waarvan de nesten ook beschermd zijn op het moment dat ze niet voor de voortplanting in gebruik zijn. Binnen het bosgebied kunnen dit zijn: boomvalk, buizerd, havik, oehoe, ransuil, sperwer, wespendif en zwarte wouw. Van deze soorten kan de oehoe en zwarte wouw op voorhand worden uitgesloten. Deze soorten broeden niet in de omgeving van de onderzoekslocatie. Tevens kunnen op grond van het habitat, een dicht bosgebied, de boomvalk en ransuil als broedvogel worden uitgesloten. Volgens de NDFF broeden geen van de bovengenoemde soorten binnen een straal van 3 kilometer van de onderzoekslocatie.

Gedurende het veldbezoek zijn geen nesten waargenomen die mogelijk in gebruik kunnen zijn door een buizerd, havik, sperwer of wespendif. Echter vanwege de grootte van de onderzoekslocatie en de dichtheid van diverse boomtoppen is het mogelijk dat een enkel nest is gemist. Vanwege deze reden zijn de locaties waarbij grote veranderingen gepland zijn, zoals kap van bomen voor de platforms en de bouw van platforms, extra gedetailleerd onderzocht. Op deze locaties zijn tevens geen nesten aangetroffen. Aangezien op de locaties met grote veranderingen geen nesten zijn aangetroffen, de aard van werkzaamheden op andere locaties (beheer) minimaal is, de al aanwezige verstoring door het huidige gebruik en het ontbreken van waarnemingen in NDFF van territoria van deze soorten op de onderzoekslocatie kunnen negatieve effecten op broedvogels met jaarrond beschermden nesten met voldoende zekerheid worden uitgesloten.

5.1.2 Overige broedvogels

De beplanting op de onderzoekslocatie kan nestgelegenheid bieden aan broedvogelsoorten zoals houtduif, zanglijster, staartmees en winterkoning. De nesten van deze soorten zijn alleen beschermd op het moment dat ze als zodanig in gebruik zijn. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming zijn te voorkomen (zie hoofdstuk 6).

De broedvogels waarvan het nest in uitzonderlijke gevallen eveneens jaarrond is beschermd, zijn voornamelijk holenbroeders, zoals spechten en mezen, of makers van grote nesten, zoals ekster en zwarte kraai. Dergelijke nesten zijn niet waargenomen.

Het gaat hierbij om algemeen voorkomende soorten, die ook in de directe omgeving en op de onverstoorde plekken op de onderzoekslocatie voldoende broedgelegenheid hebben. Tevens is de kap dusdanig minimaal, ten opzichte van de grootte van de onderzoekslocatie, dat er weinig broedgelegenheid verloren gaat. Er zijn derhalve geen bijzondere ecologische omstandigheden die rechtvaardigen dat de nesten van genoemde soorten op de onderzoekslocatie een jaarrond beschermde status zouden moeten hebben. Het werken buiten het broedseizoen is voldoende om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen (zie hoofdstuk 6).

5.2 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

De onderzoekslocatie is geheel onbebouwd, waardoor uitgesloten kan worden dat er verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen aanwezig zijn. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen is niet aan de orde.

De aanwezige bomen op de onderzoekslocatie zijn onderzocht op holtes, spleten en/of loshangend schors, wat kan dienen als potentiële vaste rust- en verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. Er zijn enkele holtes aangetroffen, hiervan kon circa de helft worden uitgesloten als geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen, omdat ze aan de bovenzijde open waren. Gezien het oppervlakte en de dichtheid van de bomen is niet uit te sluiten dat er tijdens het veldbezoek een holte is gemist. Tenminste drie bomen met holtes, die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen, zijn aangetroffen op de locatie (zie figuur 10). De bomen met holtes zijn op locaties waar geen kap gepland is en de directe omgeving behouden blijft. Op basis van deze plannen kan worden uitgesloten dat eventueel verblijvende vleermuizen verstoring van de werkzaamheden ondervinden. Indien eventuele kap op de locatie benodigd is ter uitdunning dienen de bomen gecontroleerd te worden op holtes en dergelijk bomen te sparen van kap. Hierdoor kan overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen worden uitgesloten (zie hoofdstuk 6).

Figuur 10. Locaties van bomen met geschikte holtes als verblijfplaats voor vleermuizen.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Het is door de onderlinge afstand tot de bebouwing in de omgeving niet aannemelijk dat er in de directe invloedssfeer van de onderzoekslocatie potentiële verblijfplaatsen aanwezig zijn die negatieve invloed kunnen ondervinden van de werkzaamheden.

Foerageerhabitat

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen als gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en diverse andere soorten om te foerageren. De plannen zullen echter geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen aangezien door de voorgenomen ingreep het aanbod van foerageermogelijkheden niet in het geding zal komen, doordat de onderzoekslocatie geschikt blijft als foerageergebied.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Door de herinrichting van de onderzoekslocatie worden geen vliegroutes verstoord, aangezien de bomen die kunnen dienen als vliegroute aan de randen van de onderzoekslocatie groeien en deze bomen blijven behouden op basis van de huidige plannen.

5.3 Overige zoogdieren

Alle zoogdieren in Nederland zijn beschermd. Voor sommige algemeen voorkomende soorten geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Op deze wijze is er onderscheid te maken in streng beschermde en minder streng beschermde soorten.

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF ligt de onderzoekslocatie binnen het verspreidingsgebied van de volgende streng beschermde grondgebonden zoogdieren waargenomen: otter, boommarter, damhert, das, eekhoorn, grote bosmuis, steenmarter, veldspitsmuis, waterspitsmuis en wild zwijn.

Streng beschermde soorten

De onderzoekslocatie biedt geen geschikte verblijfplaatsen voor de steenmarter. Steenmarters gebruiken hooizolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes en dergelijke, als verblijfplaats. Gelet op het ontbreken van bebouwing kan worden gesteld dat de onderzoekslocatie niet in gebruik is door de steenmarter als verblijfplaats.

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de eekhoorn. Een gedeelte van de hoge bomen op de onderzoekslocatie konden door het ontbreken van bladerdek goed worden onderzocht op de aanwezigheid van nesten. Er zijn geen nesten van eekhoorns aangetroffen, echter niet alle bomen konden volledig worden onderzocht door een dicht bladerdek bij de top. Hierdoor kan de aanwezigheid van een vaste- rust of verblijfplaats van eekhoorn niet worden uitgesloten. Indien eventuele kap op de locatie benodigd is ter uitdunning dienen de bomen gecontroleerd te worden op nesten en dergelijk bomen te sparen van kap. Hierdoor kan overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van verblijfplaatsen van de eekhoorn worden uitgesloten (zie hoofdstuk 6).

De das komt volgens de verspreidingsgegevens voor in de omgeving. Tijdens het veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie met banen van 5 meter breed onderzocht en er zijn op de onderzoekslocatie geen loop- of eetsporen, latrines en/of wissels aangetroffen die duiden op de aanwezigheid en/of het gebruik van de onderzoekslocatie door de das. Verstoring ten aanzien van de das als gevolg van de voorgenomen ingreep kan redelijkerwijs worden uitgesloten.

Het voorkomen van overige grondgebonden zoogdieren waarvoor geen vrijstelling geldt, is tijdens het veldbezoek niet vastgesteld. Vanwege het voorkomen van geschikt habitat kan het voorkomen van deze soorten niet worden uitgesloten. De onderzoekslocatie biedt geschikt habitat voor de grote bosmuis en wild zwijn. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van deze dieren aangetroffen. Op de locaties waar kap en bouw gaat plaatsvinden is extra gezocht naar sporen of hollen, deze zijn uitgesloten. Door het ontbreken van sporen en hollen op de locaties waar gewerkt gaat worden kan vernieling van verblijfplaatsen van deze soorten, en hierbij overtreding van de Wet natuurbescherming, worden uitgesloten. Overtreding ten aanzien van de waterspitsmuis en otter kunnen worden uitgesloten aangezien deze soorten hoogstens gebruik maken van de Dinkel en niet het omliggende droge bosgebied.

Licht beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als konijn, egel, mol en diverse muizensoorten. Door de voorgenomen werkzaamheden bestaat de kans dat verblijfplaatsen van licht beschermde soorten worden vergraven (zie hoofdstuk 6).

5.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen

Volgens gegevens van de NDFF zijn er in de afgelopen 5 jaar in de directe omgeving van de onderzoekslocatie geen streng beschermde reptielen waargenomen. Volgens de verspreidingsgegevens van RAVON was de onderzoekslocatie gelegen in het verspreidingsgebied van de levendbarende hagedis, echter de soort is al enkele jaren niet meer in de omgeving waargenomen.

Reptielen stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. Op de onderzoekslocatie is geschikt habitat voor de levendbarende hagedis aanwezig vanwege de aanwezige open structuren en zonplekken. Echter het voorkomen van de soort is niet aannemelijk vanwege het uitblijven van waarnemingen in een straal van twee kilometer voor meer dan 5 jaar en het niet meer in het kerngebied van de soort valt. Het is daarentegen niet uit te sluiten dat incidenteel een individu op of nabij de onderzoekslocatie kan voorkomen (zie hoofdstuk 6).

Amfibieën

Volgens gegevens van de NDFF zijn binnen enkele kilometers rondom de onderzoekslocatie in de afgelopen 5 jaar de volgende soorten waargenomen: alpenwatersalamander, bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, groene kikker, kamsalamander, kleine watersalamander, knoflookpad en poelkikker.

De onderzoekslocatie vormt geschikt landhabitat voor algemene amfibieënsoorten als bruine kikker en gewone pad. De Dinkel die zich aan de noordzijde van de onderzoekslocatie bevindt kan in luwten onderkomen bieden aan beide soorten. Op de onderzoekslocatie kunnen deze soorten beschutting vinden tussen de ruigte en onder de takkenhopen. De waarnemingen van de streng beschermde knoflookpad, kamsalamander en poelkikker, hebben betrekking op de westelijk gelegen gebieden Paaschberg, Roderveld en Molterheurne. Door de voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve gevolgen ontstaan voor algemene soorten (zie hoofdstuk 6).

Doordat wateroppervlakten als beken, sloten en plassen op de onderzoekslocatie ontbreken zijn voortplantingsmogelijkheden voor amfibieën op de onderzoekslocatie uitgesloten.

Vissen

Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater op de onderzoekslocatie kan deze soortgroep buiten beschouwing worden gelaten.

5.5 Ongewervelden

Libellen

Er zijn slechts enkele libellensoorten die binnen de Wet natuurbescherming een strenge bescherming genieten. Deze zijn voor wat betreft hun verspreiding gebonden aan specifieke habitateisen, die veelal alleen in natuurgebied zijn te vinden. Beschermde soorten zijn op de onderzoekslocatie niet te verwachten. Enkele soorten kunnen gebruik maken van de Dinkel zoals de bosbeekjuffer, echter deze soorten vinden geen geschikt habitat op de onderzoekslocatie zelf.

Dagvlinders

Beschermde dagvlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Voor de beschermde soorten in Nederland geldt dat deze veelal gebonden zijn aan zeldzame waardplanten, die vaak alleen in natuurterreinen zijn te vinden. Geschikte waardplanten voor beschermde vlindersoorten als sleedoornpage (sleedoorn) en iepenpage (iep) zijn op de onderzoekslocatie niet aanwezig. De kleine ijsvogelvlinder is wel waargenomen op de onderzoekslocatie. De waardplant van de kleine ijsvogelvlinder is kamperfoelie. Deze plant is niet waargenomen op de locaties waar werkzaamheden gaan plaatsvinden waardoor een negatief effect op deze soort uitgesloten kan worden.

Overige soorten

Overige beschermde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft en platte schijfhoorn, zijn op de onderzoekslocatie uit te sluiten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig en er zijn geen waarnemingen bekend in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

5.6 Vaatplanten

Volgens de Floron Verspreidingsatlas zijn na 2000 de beschermde drijvende waterweegbree en korensla in de omgeving waargenomen. De onderzoekslocatie biedt geen goede groeiomstandigheden voor deze beschermde plantensoorten vanwege het ontbreken van water (drijvende waterweegbree) en aangezien de oever van de Dinkel niet tot de onderzoekslocatie behoort en het verder uitblijven van open zonnige plekken (korensla). Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde planten waargenomen.

6 TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit soortbeschermingsparagrafen uit de Wet natuurbescherming optreden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Wet natuurbescherming en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgetraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Wet natuurbescherming op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van ontheffingen.

6.1 Broedvogels

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Op het moment kan met redelijkerwijze zekerheid worden gesteld dat er geen nesten van broedvogels met jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn op de onderzoekslocatie. Echter vanwege de grootte van het perceel is nieuwvestiging mogelijk. Echter indien dit tijdens de gebruiksfase plaatsvindt zal er van extra verstoring geen sprake zijn omdat de aanwezige verstoring gelijk zal blijven. Echter indien nieuwe werkzaamheden zal plaatsvinden zal de situatie met betrekking tot de nieuwe nesten van broedvogels met jaarrond beschermde nesten opnieuw beoordeeld moeten worden.

Algemene broedvogels

Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien het groen buiten het broedseizoen wordt verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming (Het is verboden nesten te beschadigen, te vernielen of weg te nemen) is van toepassing. De nesten mogen echter wel worden weggenomen wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Wet natuurbescherming wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen. Indien tijdens het broedseizoen overgegaan wordt op kap dan moeten de desbetreffende vegetatie worden gecontroleerd op nesten. Indien een nest in gebruik is moet de betreffende vegetatie behouden blijven totdat het nest buiten gebruik is.

6.2 Vleermuizen

Diverse bomen op de onderzoekslocatie is in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. De kap van deze bomen zou in geval van aanwezigheid van een verblijfsfunctie van vleermuizen kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

Alle vleermuissoorten zijn opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, diersoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Vleermuizen worden ook benoemd in Bijlage II van de conventie van Bonn.

In onderhavig geval kan overtreding van de Wet natuurbescherming worden voorkomen door bij kap van bomen de desbetreffende bomen op holtes te inspecteren. Indien bomen met holtes worden aangetroffen dienen deze bomen behouden te blijven. Is dit niet mogelijk dan moet middels een nader onderzoek vastgesteld worden of de holte(s) een functie als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen heeft/hebben.

6.3 Grondgebonden zoogdieren en amfibieën

Eekhoorn

Door de dichte toppen van de bomen was het niet mogelijk om alle bomen te controleren op nesten van de eekhoorn. Echter op de locaties van geplande bouwactiviteiten zijn geen nesten aangetroffen. Indien kap ergens anders op het terrein plaatsvindt kan niet gegarandeerd worden dat er geen eekhoornnesten in de desbetreffende bomen aanwezig zijn. In onderhavig geval kan overtreding van de Wet natuurbescherming worden voorkomen door bij kap van bomen de bomen op nesten te inspecteren. Indien bomen met nesten worden aangetroffen dienen deze gespaard te worden. Is dit niet mogelijk dan moet middels een goedgekeurde gedragscode gewerkt worden.

Algemene soorten

Voor de te verwachten soorten geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van graafwerkzaamheden kunnen dieren verwond of gedood worden en holen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming in. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen.

Het doden of verwonden kan plaatsvinden indien schuil- of voortplantingslocaties worden beschadigd. Dit kan door het verwijderen van stenenstapels, takkenhopen, omgevallen bomen, bladeren en andere materialen die door langdurige opslag of aanwezigheid schuilplaatsen bieden. Het verwijderen van de materialen dient daarom buiten de gevoelige periode van voortplanting of winterrust plaats te vinden. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen.

6.4 Reptielen

Op de onderzoekslocatie kan incidenteel de levendbarende hagedis voorkomen. De werkzaamheden kunnen verstorend werken voor individuen die zich op de onderzoekslocatie bevinden. Door de werkzaamheden kunnen dieren gewond raken of worden gedood. Dit houdt een overtreding van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming in.

Aangezien negatieve effecten plaats kunnen vinden gedurende de aanleg van de natuurbegraafplaats wordt geadviseerd om middels een ecologisch werkprotocol te werken. In het ecologisch werkprotocol kunnen maatregelen worden opgenomen om verwonding en doding van levendbarende hagedis gedurende de aanlegfase te voorkomen. Hierdoor zal overtreding van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming redelijkerwijs worden voorkomen.

6.5 Overige soort(groep)en

Overtredingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

7 TOETSING AAN NATURA 2000-GEBIED DINKEL

7.1 Doelstelling Natura 2000

Voor ieder Natura 2000-gebied geldt dat deze een specifiek internationaal belang heeft voor bepaalde soorten en/of habitattypen. Op grond van de staat van instandhouding en het relatief belang van soorten en habitattypen zijn de belangrijkste verbeteropgaven en doelen op landelijk niveau vastgesteld. Deze landelijke doelen vormen de kaders voor de formulering van instandhoudingdoelen op gebiedsniveau. Algemene doelen zijn behoud en indien van toepassing herstel van:

- de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
- de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
- de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
- de op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

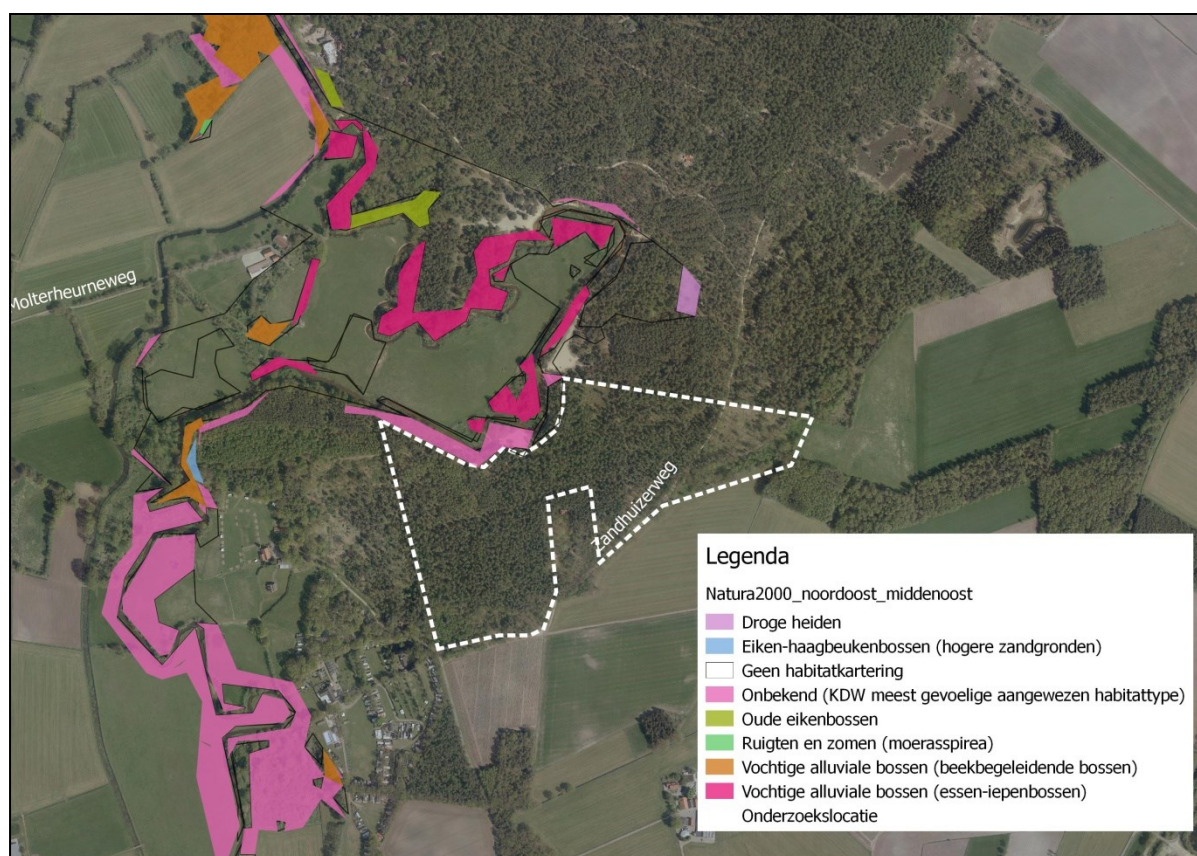
7.2 Aanwezige habitats

Ieder Natura 2000-gebied is aangewezen voor een aantal specifieke habitats. De EU-lidstaten zijn de verplichting aangegaan om alle maatregelen te nemen, die nodig zijn om een gunstige staat van instandhouding van habitattypen van communautair belang te realiseren. Het Natura 2000-gebied de Dinkelland heeft in totaal 21 aangewezen habitattypes, deze zijn weergegeven in tabel I.

Tabel I. Aangewezen habitattypes voor het Natura 2000-gebied de Dinkelland.

Habitatype	Code	Habitatype	Code
Stuifzandheiden met struikheide	H2310	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	H7140A
Zandverstuivingen	H2330	Pioniervegetaties met snavelbiezen	H7150
Zwakgebufferde vennen	H3130	Kalkmoerassen	H7230
Zure vennen	H3160	Beuken-eikenbossen met hulst	H9120
Beken en rivieren met waterplanten (waterranokels)	H3260A	Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	H9160A
Vochtige heiden (hogere zandgronden)	H4010A	Oude eikenbossen	H9190
Droge heiden	H4030	Hoogveenbossen	H91D0
Jeneverbesstruwelen	H5130	Vochtige alluviale bossen (zachtoobossen)	H91E0A
Stroomdalgraslanden	H6120	Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	H91E0B
Heischrale graslanden	H6230	Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	H91E0C
Blauwgraslanden	H6410		

In figuur 11 zijn de beschermde habitats in de omgeving van de onderzoekslocatie weergegeven. Aan de onderzoekslocatie grenst het type Onbekend (KDW meest gevoelige aangewezen habitatype) en Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen).

Figuur 11. Aangewezen habitattypes in de omgeving van de onderzoekslocatie.

7.3 Aangewezen soorten

Per Natura 2000-gebied worden specifieke soorten aangewezen. Het gebied is aangewezen voor in totaal drie soorten, het betreffen alle drie vissen. Er zijn geen aangewezen vogel-, reptielen-, zoogdier en amfibiesoorten voor het gebied Dinkelland. In tabel IV zijn de aangewezen soorten weergegeven.

Tabel II. Aangewezen soorten overige soorten Natura 2000-gebied Dinkelland.

Soort	Code
Beekprik	H1096
Bittervoorn	H1134
Rivierdonderpad	H1163

7.4 Gevoeligheid

De toetsing van de ingreep aan de Wet natuurbescherming heeft plaatsgevonden aan de hand van de effectenindicator van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). In deze effectenindicator van het Ministerie van LNV zijn de meest voorkomende storende factoren met betrekking tot Natura 2000-gebieden beschreven. De effectenindicator onderscheidt 19 storende factoren. De storingsfactoren voor het deelgebied Dinkelland en aangewezen habitat en soorten, zijn weergegeven. Omdat de natuurbegraafplaats een vorm van landrecreatie is de activiteit landrecreatie in de effectenindicator ingevuld. Aangezien de activiteit buiten het Natura 2000-gebied plaatsvindt kan oppervlakte verlies op voorhand worden uitgesloten. Vanwege de toename in autoverkeer zijn tevens de effecten verzuring en vermesting door N-depositie vanuit de lucht meegenomen. De te toetsen factoren zijn in onderstaande tabel dikgedrukt weergegeven.

Tabel III. Storende factoren conform effectenindicator*.

1. Oppervlakteverlies	11. Verandering overstromingsfrequentie
2. Versnippering	12. Verandering dynamiek substraat
3. Verzuring	13. Verstoring door geluid
4. Vermesting	14. Verstoring door licht
5. Verzoeting	15. Verstoring door trilling
6. Verzilting	16. Optische verstoring
7. Verontreiniging	17. Verstoring door mechanische effecten
8. Verdroging	18. Verandering in populatiedynamiek
9. Vernatting	19. Bewuste verandering soortensamenstelling
10. Verandering stroomsnelheid	

* De vetgedrukte factoren worden bij de toetsing betrokken, de overige factoren zijn op voorhand niet aan de orde.

In figuur 12 is de gevoeligheid van de aangewezen habitats en soorten voor de 19 storende factoren.

Figuur 12. Gevoeligheid van de aangewezen soorten voor landrecreatie.

7.5 Inventarisatie mogelijke effecten Natura 2000

7.5.1 Verzuring en vermesting door N-depositie vanuit de lucht

Kenmerk: Verzuring van bodem of water is een gevolg van de uitstoot (emissie) van vervuillende gassen door bijvoorbeeld fabrieken en (vracht)auto's. De uitstoot bevat onder andere zwaveldioxide (SO₂), stikstofoxide (NO_x), ammoniak (NH₃) en vluchtige organische stoffen (VOS). Deze verzurende stoffen komen via lucht of water in de grond terecht en leiden aldus tot het zuurder worden van het biotische milieu. De belangrijkste bronnen van verzurende stoffen zijn de landbouw, het verkeer en de industrie.

Vermesting is de 'verrijking' van ecosystemen met name stikstof en fosfaat. Het kan gaan om aanvoer door de lucht (droge en natte neerslag van ammoniak en stikstofoxiden) of nitraat- en fosfaataanvoer door het oppervlaktewater.

Interactie andere factoren: De effecten van verzurende stoffen zijn niet altijd te scheiden van die van vermestende stoffen, omdat een deel van de verzurende stoffen ook vermestend werkt (aanvoer van stikstof).

Gevolg: Verzuring leidt tot een directe of indirecte afname van de buffercapaciteit (het neutralisatievermogen) van bodem of water. Op termijn resulteert dit proces in een daling van de zuurgraad. Hierdoor zullen voor verzuring gevoelige soorten verdwijnen, wat kan resulteren in een verandering van het habitattypen en daarmee mogelijk het verdwijnen van typische (dier)soorten.

De groei in veel natuurlijke landecosystemen zoals bossen, vennen en heidevelden worden gelimiteerd door de beschikbaarheid van stikstof. Het gevolg van stikstof depositie is dat deze extra stikstof extra groei geeft. Daarbij is de beschikbaarheid van stikstof bepalend voor de concurrentieverhoudingen tussen de plantensoorten.

Als de stikstofdepositie boven een bepaald kritisch niveau komt, neemt een beperkt aantal plantensoorten sterk toe ten koste van meerdere andere. Hierdoor neemt de biodiversiteit af.

Analyse:

Op 4 juli 2023 is een Aeriusberekening uitgevoerd voor de aanlegfase (kenmerk TtVdBpA17w8). Uit deze berekening blijkt dat bij aanleg van het ontvangstgebouw. Uit deze berekening blijkt dat er geen sprake zal zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden.

Door RMA advies is op 24 mei 2022 een AERIUS-berekening is uitgevoerd naar de effecten van het planvoornemen op de stikstofuitstoot in Natura 2000-gebieden gedurende de gebruiksfase (kenmerk: RR8Mhi93x2ah). De conclusie van de berekening is dat er in de gebruiksfase geen sprake zal zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden als gevolg van de voorgenomen ingreep. Negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie zijn daarmee uitgesloten.

7.5.2 Verontreiniging

Kenmerk: Er is sprake van verontreiniging als er verhoogde concentraties van stoffen in een gebied voorkomen, welke stoffen onder natuurlijke omstandigheden niet of in zeer lage concentraties aanwezig zijn. Bij verontreiniging is sprake van een zeer brede groep van ecosysteem/gebiedsvreemde stoffen: organische verbindingen, zware metalen, schadelijke stoffen die ontstaan door verbranding of productieprocessen, straling (radioactief en niet radioactief), geneesmiddelen, endocrien werkende stoffen etc. Deze stoffen werken in op de bodem, grondwater, lucht.

Interactie andere factoren: geen directe interactie met andere factoren. Wel kan verontreiniging als gevolg van andere factoren optreden.

Gevolg: Vrijwel alle soorten en habitattypen reageren op verontreiniging. De ecologische effecten uiten zich in het verdwijnen van soorten en/of het beïnvloeden van gevoelige ecologische processen. Deze beïnvloeding kan direct plaatsvinden maar ook indirect via een opeenvolging van ecologische interacties. Bovendien kan verontreiniging zich pas vele jaren/decennia later manifesteren. De gevolgen van verontreiniging zijn divers en complex. In het algemeen kan gesteld worden dat aquatische habitattypen en soorten gevoeliger zijn dan terrestrische systemen. Ook geldt dat soorten in de top van de voedselpiramide, als gevolg van accumulatie, van verontreinigingen gevoeliger zijn. Echter, afhankelijk van de concentratie en duur van de verontreiniging zijn alle habitattypen en soorten gevoelig en kan verontreiniging leiden tot verandering van de soortensamenstelling.

Analyse: In de gebruiksfase worden er geen gevaarlijke stoffen gebruikt, waardoor er geen kans op verontreiniging is. Tijdens de aanlegfase, met name de aanleg het ontvangstgebouw, zal er worden gewerkt met machines. In het geval van calamiteiten (bijvoorbeeld lekkages) kunnen verontreinigende stoffen zoals diesel of hydraulische olie in de bodem lekken en uiteindelijk via regenwater of grondwater het Natura 2000-gebied binnenstromen. Bij dergelijke calamiteiten zullen in het kader van overige wetgeving (zorgplicht) echter direct maatregelen getroffen worden. Bij gebruik van deugdelijk materiaal zal de kans op het optreden van calamiteiten tot een minimum beperkt zijn.

7.5.3 Verstoring door geluid

Kenmerk: verstoring door onnatuurlijke geluidsbronnen; permanent zoals geluid wegverkeer dan wel tijdelijk zoals geluidsbelasting bij evenementen. Geluid is een hoorbare trilling, gekenmerkt door geluidsdruk en frequentie.

Interactie andere factoren: Treedt vaak samen met visuele verstoring op door bijv. vlieg- en autoverkeer, manifestaties etc.

Gevolg: Logischerwijs zijn alleen diersoorten gevoelig voor direct effecten van geluid. Geluid is een belangrijke factor in de verstoring van fauna. De verstoring door geluid wordt beïnvloed door het achtergrondgeluid en de duur, frequentie en sterkte van de geluidsbron zelf. Geluidsbelasting kan leiden tot stress en/of vluchtgedrag van individuen. Dit kan vervolgens weer leiden tot het verlaten van het leefgebied of bijvoorbeeld een afname van het reproductieproces. In bepaalde gevallen kan ook gewenning optreden, in het bijzonder bij continu geluid. Voor zeezoogdieren en vogels is in bepaalde gevallen deze dosis-effect relatie goed gekwantificeerd.

Analyse: Verstoring door geluid is mogelijk gedurende de aanlegfase van de gebouwen. Tijdens de gebruiksfase van de natuurbegraafplaats zal alleen verstoring plaats kunnen vinden tijdens de begrafenissen en gewoon recreatief bezoek van mensen. Echter deze verstoring zal geen verhoogde verstoring van geluid inhouden, omdat er geen grote mechanische handelingen benodigd zijn, enkel graafwerkzaamheden voor een enkel graf, en vanwege de al aanwezige recreatieve functie van het gebied.

De geluidsverstoring tijdens de aanlegfase zal worden veroorzaakt door het gebruik van machines en graafwerkzaamheden. Deze effecten zijn plaatselijk en tijdelijk; na de aanlegfase zal dit effect verdwijnen en zal alleen de tijdelijke verstoring tijdens begrafenissen en recreatie nog plaatsvinden. De gevoelige soorten voor geluid betreffen drie vissoorten die alle drie niet direct op de onderzoekslocatie voor kunnen komen door het ontbreken van oppervlaktewater. Tevens zullen de directe oevers van de Dinkel niet gebruikt worden voor de natuurbegraafplaats, de plechtigheden zullen minimaal 50 meter van de oever verwijderd zijn. Samen met de al aanwezige recreatiedruk kan redelijkerwijs worden uitgesloten dat er een merkbare toename van verstoring door geluid aanwezig is voor de eventueel aanwezige vissen in de Dinkel.

7.5.4 Verstoring door licht

Kenmerk: verstoring door kunstmatige lichtbronnen, zoals licht uit woonwijken en industrieterreinen, glastuinbouw etc.

Interactie andere factoren: geen?

Gevolg: Kunstmatige verlichting van de nachtelijke omgeving kan tot verstoring van het normale gedrag van soorten leiden. Naar mogelijke effecten is nog vrij weinig onderzoek gedaan. Veel kennis gaat daarom nog niet verder dan het kwalitatief signaleren van risico's. Met name schemer- en nacht actieve dieren kunnen last hebben van verstoring door licht, doordat zij juist aangetrokken worden of verdreven door de lichtbron. Hierdoor raakt bijvoorbeeld hun ritme ontregeld of verlichte delen van het leefgebied worden vermeden.

Analyse: Extra gebruik van verlichting in het gebied is mogelijk gedurende de aanlegfase van de natuurbegraafplaats. Tijdens de aanlegfase zal naar verwachting gebruik gemaakt worden van verlichting. Echter dit zal alleen benodigd zijn op locaties waar bouwwerkzaamheden plaatsvinden ter plaatse van het ontvangstgebouw. Vanwege de ligging van het ontvangstgebouw zal er geen uitstraling van verlichting naar het Natura 2000-gebied plaatsvinden waarmee negatieve gevolgen uitgesloten zijn.

Tijdens de gebruiksfase van de natuurbegraafplaats zal geen verstoring van verlichting plaatsvinden aangezien er geen verlichting zal worden aangelegd in het gebied.

7.5.5 Optische verstoring

Kenmerk: optische verstoring betreft verstoring door de aanwezigheid en/of beweging van mensen dan wel voorwerpen die niet thuishoren in het natuurlijke systeem.

Interactie andere factoren: treedt vaak samen op met verstoring door geluid (in geval van recreatie) of trillingen en licht (in geval van voertuigen, schepen).

Gevolg: optische verstoring leidt vooral tot vluchtgedrag van dieren. De soort reageert bijvoorbeeld op beweging omdat een potentiële vijand wordt verwacht. Andersom kan optische verstoring juist ook het uitzicht van soorten beperken waardoor zij potentiële vijanden niet zien naderen. De daadwerkelijke effecten zijn zeer soortspecifiek en hangen van de schuwheid van de soort af en de mate waarin gewenning optreedt. Bovendien kunnen de effecten afhankelijk zijn van de periode van de levenscyclus van de soort: in de broedtijd zijn soorten over het algemeen schuwer en dus gevoeliger voor optische verstoring.

Analyse: Tijdens de aanlegfase zullen er meer mensen en machines op de onderzoekslocatie aanwezig zijn dan in de huidige situatie het geval is. Er zal daarom een potentiële toename van optische verstoring zijn.. Er zullen circa twee plechtigheden per week plaatsvinden, dit zal tijdelijke extra optische verstoring kunnen creëren. Echter dit zal plaatsvinden binnen de grenzen van de paden waarvoor er in de rustige gebieden geen verstoring zal plaatsvinden. Vanwege de huidige recreatiegebruik wordt er geen extra negatieve effecten van optische verstoring tijdens de gebruiksfase verwacht. Aangezien de aanlegfase slechts tijdelijk is zullen geen lange termijn effecten van de werkzaamheden op het Natura 2000-gebied ten opzichte van optische verstoring plaatsvinden.

7.5.6 Verstoring door mechanische effecten

Kenmerk: Onder mechanische effecten vallen verstoring door betreding, golfslag, luchtwervelingen etc. die optreden ten gevolge van menselijke activiteiten. De oorzaken en gevolgen zijn bij deze storende factor zeer divers.

Interactie andere factoren: verstoring kan samenvallen met verstoring door geluid, licht en trilling.

Gevolg: deze storende factor kan leiden tot een verandering van het habitattype en/of verstoring of het doden van fauna-individuen. Bij habitattypen treedt de verstoring/verandering vaak op ten gevolge van recreatie of bijvoorbeeld militaire activiteiten. Het effect is zeer afhankelijk van de kwetsbaarheid (gevoeligheid) van het habitattype. Waterrecreatie en scheepvaart leiden tot golfslag, hetgeen effect kan hebben op de oeverbegroeiing en waterfauna. Luchtwervelingen van bijvoorbeeld windmolens kunnen leiden tot vogelsterfte.

Analyse: Mechanische effecten in de aanlegfase kunnen worden veroorzaakt door aanleg van bebouwing, dit zal echter zeer plaatselijke effecten zijn zoals trillingen in de grond waardoor er geen merkbare effecten in het Natura 2000-gebieden zullen zijn. In de gebruiksfase zal er geen toename van wervelingen of golfslag optreden. Er zal namelijk geen extra betreding van het Natura 2000-gebied plaatsvinden, de te gebruiken paden liggen buiten het Natura 2000-gebied.

7.6 Conclusie

Op basis van de toetsing van effecten aan de hand van de effectindicator kan worden geconcludeerd dat de volgende externe effecten relevant zijn bij de voorgenomen werkzaamheden: vermesting, verzuring, verontreiniging, geluid, licht, optische verstoring en mechanische effecten.

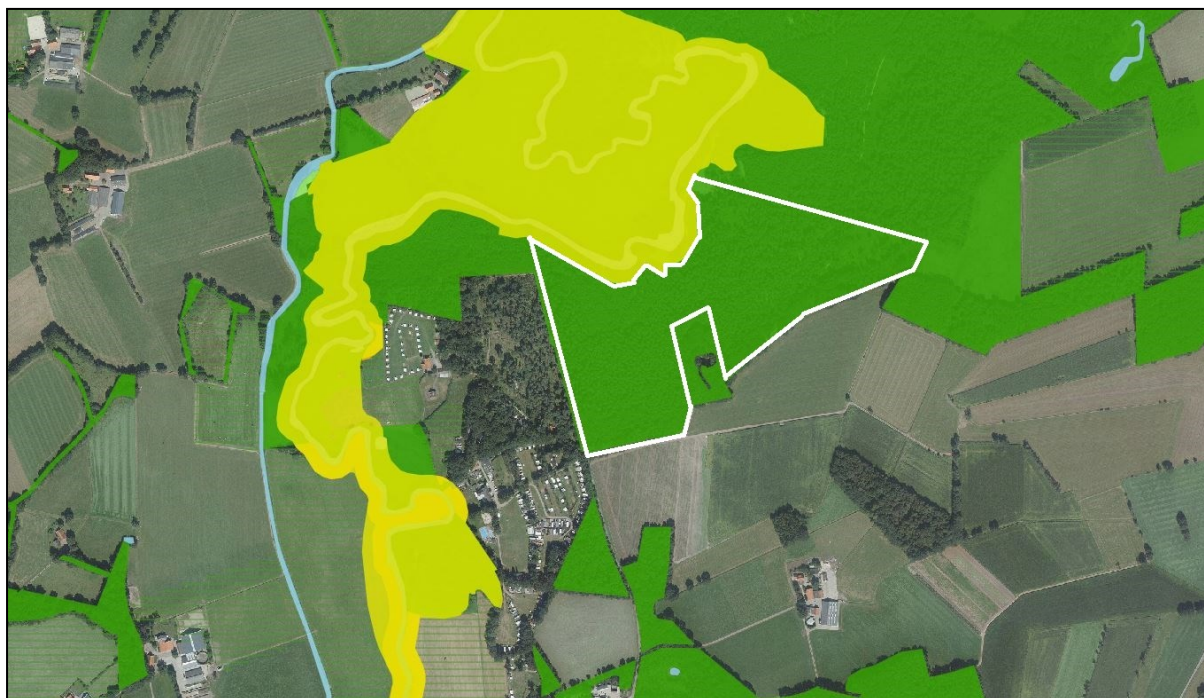
De gevolgen van de optredende effecten verontreiniging, geluid, trilling zijn op voorhand zeer beperkt. Overige effecten zullen niet plaatsvinden. Verontreiniging is alleen mogelijk als gevolg van een calamiteit in de aanlegfase en als zodanig niet te voorspellen.

Op grond van bovenstaande kan worden geconcludeerd dat in de gebruiksfase er geen effecten zijn te verwachten. In de aanlegfase zullen mogelijk een aantal effecten optreden. Deze hebben vanwege de aard en omvang en het tijdelijke karakter geen invloed op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Dinkelland.

8 NATUURNETWERK NEDERLAND

8.1 Inleiding

De onderzoekslocatie maakt deel uit van het Overijsselse Natuurnetwerk Nederland, een gedeelte van het Natuurnetwerkgebied valt ook onder het Natura 2000-gebied Dinkelland (zie figuur 13).

Figuur 13. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van Natuurnetwerk (groen) en Natura 2000-gebied Dinkelland (geel).

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een samenhangend netwerk van natuurgebieden met bestaande en potentiële natuurwaarden van (inter)nationaal belang met als doel het veiligstellen van ecosystemen met de daarbij behorende soorten, begrensd overeenkomstig artikel 2.7.2 van de geconsolideerde omgevingsverordening Overijssel.

8.2 Dinkedal boven- en middenloop

Gebiedsbeschrijving

De bovenloop van de Dinkel ligt binnen het N2000 gebied Dinkelland en is te karakteriseren als een laaglandbeek en heeft een nog nagenoeg natuurlijk karakter met afkalvende oevers, overstromingsvlakten, oeverwallen en plaatselijk nog een natuurlijke begroeiing. Op veel plaatsen is dit natuurlijke karakter echter aangetast door het vastleggen van de oevers met puin en het intensieve agrarische gebruik van de cultuurgronden. Kenmerken voor het Dinkedal waren de stroomdalgraslanden op de periodiek overspoelde, zandige oeverwallen met onder andere grote wilde tijm, steenanjer, groot geel walstro en kleine bevernel. Hiervan is nog maar een klein deel aanwezig. Door te intensief landbouwkundig gebruik (bemesting en egaliseren rivierduinen) is het grootste deel verdwenen.

Op diverse laag gelegen plaatsen langs de Dinkel komen karakteristieke beekbegeleidende bossen voor. Op de droge, soms overstroomde oevers komt op zandgronde het essen-iepenbos voor met onder andere bosgeelster, dolle kervel en roberstkruid. De Dinkel wordt gekenmerkt door beeksoorten zoals de oeverwaluw, ijsvogel, grote gele kwikstaart, bosbeekjuffer en weidebeekjuffer. De beek macrofauna is relatief soortenarm. In de Dinkel worden verschillende soorten vis, welke deel uitmaken van het streefbeeld, nog niet waargenomen. De middenloop van de Dinkel ligt tussen het Omleidingskanaal en het kanaal Almelo-Nordhorn en valt gedeeltelijk binnen de begrenzing van het N2000 gebied Dinkelland. Dit gedeelte van de Dinkel heeft een nog vrij natuurlijk karakter. De piekafvoeren worden omgeleid door het Omleidingskanaal. De oevers zijn op de meeste plaatsen versterkt met puin.

De Dinkel kronkelt hier door boscomplexen behorend tot het Wintereiken-Beukenbos, Essen-iepenbos en nattere Wilgen en Ezenbroekbossen. De meeste cultuurgronden langs dit deel van de Dinkel zijn in intensief agrarisch gebruik. Langs de Dinkel liggen nog kleine oppervlakten goed ontwikkeld rivierduingrasland met onder andere steenanjer. Op het landgoed Singraven komen nog enkele weinig of niet bemeste schrale graslanden voor.

De waterkwaliteit van de Dinkel voldoet niet aan alle gestelde normen. Dit wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door de tien rioolwaterzuiveringsinstallaties die rechtstreeks, of via een kleinere watergang, effluent op de Dinkel lozen. De matige waterkwaliteit en het vastleggen van de oevers heeft tot gevolg dat het zomerbed van de Dinkel gedomineerd wordt door een zeer soorten- en individuarne levensgemeenschap, die typische voor een dynamische zandbodem.

Streefbeeld

Het streefbeeld voor zowel bovenloop als middenloop van het Dinkelland is het herstel van de natuurlijkheid van de oevers van de Dinkel, waardoor natuurlijke processen van meandering en rivierduinvorming weer op gang komen. Hierdoor kan vooral de oppervlakte stroomdalgrasland (Droog schraalland N11.01) groeien. Verder is het realiseren van een betere waterkwaliteit een belangrijk doel, onder andere om de karakteristieke beekfauna te kunnen ontwikkelen.

De belangrijkste inrichtingsmaatregel om het streefbeeld te realiseren heeft betrekking op het verwijderen van de kunstmatige oeververdediging. De maatregel is een verplicht onderdeel van het sluiten van een overeenkomst voor particulier natuurbeheer voor gronden die grenzen aan de Dinkel. Dit geldt niet voor plaatsen waar bruggen, bebouwing of cultuurhistorische waardevolle elementen liggen.

8.3 Inventarisatie mogelijke effecten

Het ruimtelijk beleid van het NNN is gericht op het behoud en de duurzame ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van de gebieden die als NNN zijn aangewezen. Om te voorkomen dat aanwezige en potentiële natuurwaarden worden aangetast, zijn in principe geen ontwikkelingen toegestaan die significant negatieve effecten hebben op deze waarden.

Er kan echter aanleiding zijn om toch ontwikkelingen toe te staan. De mogelijkheid om een uitzondering te maken op de algemene lijn van behoud en duurzame ontwikkeling van wezenlijke kenmerken en waarden is aan strikte voorwaarden gebonden. Dit 'nee, tenzij-beleid' is vastgelegd in artikel 2.7.3 in combinatie met artikel 2.7.4 (voorwaarden waaronder afwijking van het beschermingsregime mogelijk is).

In artikel 2.7.4 lid 1 is een afwijkmogelijkheid opgenomen ten behoeve van ontwikkelingen die van groot openbaar belang zijn. In artikel 2.7.3 is een afwijkmogelijkheid opgenomen voor een combinatie van ruimtelijke ontwikkelingen binnen het NNN (ten behoeve van een verbetering van het NNN).

In artikel 2.7.4 lid 5 is een afwijkmogelijkheid opgenomen voor kleinschalige ontwikkelingen die weinig impact hebben op wezenlijk kenmerken en waarden. Wanneer een ontwikkeling geen significant negatief effect heeft op het NNN voor wat betreft kwaliteit, areaal en samenhang, is afwijking niet nodig. In dat geval staat het beschermingsregime van het NNN de ontwikkeling immers niet in de weg.

Voor onderhavig planvoornemen kan aangesloten worden bij de afwijkmogelijkheid in Artikel 2.7.4 lid 5. In dit artikel is het volgende opgenomen:

De gemeenteraad is bevoegd om bij de vaststelling van een bestemmingsplan voor relatief kleinschalige ontwikkelingen binnen het NNN af te wijken van het beschermingsregime zoals vastgelegd in artikel 2.7.3. mits is aangetoond en verzekerd dat deze wijziging:

- de wezenlijke kenmerken en waarden (figuur 8) slechts in beperkte mate aantast,
- per saldo gepaard gaat met een versterking van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN, of een vergroting van de oppervlakte van het NNN,
- plaatsvindt na een zorgvuldige afweging van alternatieve locaties.

Samenvatting

Het NNN-gebied Punthuizen kenmerkt zich door de aanwezigheid van een verspreid aantal vochtige heideterreinen en schraallanden, en een uitgestrekt bosgebied met droge heide en jeneverbesstruwelen. De heidegebieden tonen een fraai en karakteristiek reliëf met dekzandruggen en slenken met bijbehorende lokale kwelsystemen. Dit watersysteem is evenals het consequente beheer van het halfnatuurlijke landschap essentieel voor de aanwezige natuurwaarden en natuurpotenties. In de gradiëntrijke milieus is een rijkdom aan zeldzame moeras-, ven- en schraallandplanten aanwezig. NNN-gebied Punthuizen vormt leefgebied voor soorten als klokjesgentiaan, heidekartelblad, parnassia, moerassmele, jeneverbes, maanwaterjuffer, venwitsnuitlibel, levendbarende hagedis, heikikker, zwarte specht en nachtzwaluw.

Huidige natuurkwaliteiten (kernkwaliteiten incl. huidige natuurwaarden)

1) Deelgebied Punthuizen - Stroothuizen - Ezelsgoor - Beuninger Achterveld: gevarieerde heidegebieden met vennen en inliggende schraallanden

Algehele hoge actuele natuurwaarden

Vochtige heide en ven

Nat schraalland

Droog schraalland

2) Deelgebied Lutterzand - Beuninger Binnenveld: grootschalig bosgebied met inliggende heidevelden en stuifzand

Algehele hoge actuele natuurwaarden

Vochtige heide en ven

Potenties

Globale potenties binnen NNN:

- Vergroten en verbeteren natuurwaarden vochtige heide en ven en nat schraalland
- Onderling te verbinden van gebieden
- Kwaliteitsverbetering van vochtige heide en vennen en nat schraalland
- Overgangen van heidevegetaties en gevarieerd bos naar natte graslanden en beekdalen

Globale potenties buiten NNN:

- Ontwikkelen van natuurinclusieve landbouw
- Ontwikkeling groenblauwe dooradering van het agrarisch gebied

Handvatten voor het bepalen van concrete ambities/streefbeelden voor natuur

- Verbeteren hydrologische samenhang op landschapsniveau door het creëren van een robuust watersysteem als basis voor duurzaam waterbeheer voor zowel landbouw als natuur
- Groene dooradering voor versterkte ecologische samenhang voor het vastleggen van CO₂
- Versterking van biodiversiteit (kleinschalig) in gebruik en beheer

Figuur 8. Wezenlijke kenmerken en waarden (uit omgevingsverordening provincie Overijssel).

In onderstaande paragrafen wordt de impact van de kleinschalige ontwikkeling op de wezenlijke kenmerken en waarden verder toegelicht.

8.3.1 Vermindering van areaal, samenhang en kwaliteit

Het gaat hierbij om de samenhang van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen en gebieden die aangewezen zijn voor nieuwe natuur. Onder landschapselementen wordt verstaan: heggen, houtwallen, bosjes, poelen en solitaire bomen.

De natuurbegraafplaats wordt gerealiseerd op terrein dat onderdeel is van een groter bosgebied. Ten behoeve van de natuurbegraafplaats wordt lokaal enkele bomen gekapt echter dit zal niet het kwaliteit van het gebied als bosgebied aantasten. Aangezien er geen verlichting gebruikt zal worden blijft het bos even goed bruikbaar als leefgebied en corridor naar andere gebieden. Hierdoor is er geen sprake van een vermindering van areaal, samenhang of kwaliteit van het gebied door de ontwikkeling. Wel zal er ten behoeve van de aanleg van een parkeerplaats sprake zijn van een afname van areaal. Ten behoeve van de aanleg hiervan vindt compensatie plaats om een significant effect op het NNN wat betreft areaal te voorkomen.

Compensatie effect afname areaal

De compensatie van het ontvangstgebouw en de huidige parkeerplaats vindt plaats door het afwaarderen van landbouwgrond naar natuur (zie zoneringskaart en inrichtingskaart, figuur 9). Op de landbouwgrond (gelegen aan de oostkant van Lutterzandweg) worden 250 m² inheemse heesters ingeplant ter compensatie van het ontvangstgebouw. Daarbij wordt 680 m² kruidenrijk grasland gerealiseerd voor het compenseren van de gedeeltelijk te realiseren parkeerplaats.

Versterking wezenlijke kenmerken

Voor de realisatie van de natuurbegraafplaats wordt een 'Kwaliteitsimpuls groene - investering' (hierna: KGO-investering) gedaan. Dit krijgt vorm door 15 hectare dennenbos om te vormen tot hoogwaardige natuur.

Deze 15 hectare ligt op het Landgoed Lutterzand, ten zuiden de Lutterzandweg, waarop ook horecagelegenheid De Lutte Hutte op gevestigd is. Dit landgoed ligt ten noorden van de natuurbegraafplaats.

Huidige natuurtype:	Droog bos met productie.
Grootte:	circa 25 ha (totaal).
Huidige begroeiing:	grove dennen.
Huidige beheer:	reguliere dunning.

Toekomstige vegetatietype (15 hectare van totaal): "Droge heide" en "Dennen-, eiken en beukenbos".
Inrichtingsmaatregel:

- Open ruimtes creëren ten behoeve van "Droge heide".
- Dunnen bos voor ontwikkelen "Dennen-, eiken en beukenbos".

Nieuwe beheer:

- In gebied met beheertype "Droge heide" jaarlijks verwijderen opschot van struiken en bomen.
- In gebied met beheertype "Dennen-, eiken en beukenbos" intensieve dunning grove den.
- Behouden en sparen opschot van loofbomen en struiken om de lagenopbouw te versterken.
- Jeneverbes wordt vrij gezet.
- Uit lokaal zaadmateriaal wordt jeneverbes opgekweekt en weer geplant.

De KGO-investering voor de realisatie van de natuurbegraafplaats zal parallel aan de fasering van de natuurbegraafplaats lopen. Dit zal voor fase A + B onder andere een extra ecologische impuls betekenen op andere gronden van de familie Zanderink. Daarbij wordt in een extra ecologische kwaliteitsimpuls voorzien op gronden van de families Huttenhuis en - Rolink. Deze gronden maken deel uit van het landgoed Lutterzand, gelegen ten noorden van de natuurbegraafplaats. Voor de invulling van de KGO-investering wordt verwezen naar het Ontwerp- en natuurbeheerplan natuurbegraafplaats op Aust.

Het behalen van de beoogde natuurdoelen is haalbaar met het juiste beheer. Iedere 5 jaar wordt het beheer getoetst door een ecooloog. Hierdoor kan bijgestuurd worden, indien nodig, in beheermethodiek of frequentie.

8.3.2 Effect op de natuurdoelen en kwaliteit

Het natuurdoel van het deelgebied Dinkelland boven- en middenloop is voornamelijk gebaseerd op het herstellen van de natuurlijke oevers en het meanderingsproces van de Dinkel. Vanwege de aard van de ontwikkeling mag de initiatiefnemer geen natuurbegraven uitvoeren binnen 50 meter van de Dinkel vanwege zijn meanderend karakter. Doordat de natuurbegraafplaats op een degelijke afstand van de Dinkel is gelegen zal het geen invloed op diens oevers en meanderingsproces hebben en zullen de natuurdoelen van het deelgebied niet negatief beïnvloed worden.

8.3.3 Vermindering van de geomorfologische en aardkundige waarden en processen

Geomorfologisch gezien heeft de onderzoekslocatie voornamelijk reliëf aan de noordzijde van het gebied, het overige gedeelte is relatief vlak. De ontwikkeling zal de geomorfologische en aardkundige waarden niet aantasten vanwege de aard van de ontwikkeling. De ontwikkeling betreft een natuurbegraafplaats waarbij de intentie is om het natuurlijk karakter van de locatie te behouden. Eventuele gegraven graven zullen weer op natuurlijke wijze worden hersteld na de begrafenis. Er zullen daardoor ook geen graafwerkzaamheden plaatsvinden die de geomorfologische en aardkundige waarden en processen zullen aantasten.

8.3.4 Verandering van de waterhuishouding

Verandering van de waterhuishouding kan plaatsvinden door een groot deel van de onderzoekslocatie te bebouwen of door de geomorfologische waarden van het gebied te veranderen. Er wordt echter maar een zeer klein gedeelte bebouwd en de aan te leggen parkeerplaatsen zijn onverhard. Hierdoor zal de infiltratie van regenwater niet afnemen. Vanwege het behoud van de geomorfologische waarden en de zeer minimale te realiseren bebouwing zal er geen verandering in de waterhuishouding van het gebied plaatsvinden.

8.3.5 Verandering van de kwaliteit van de bodem, water en lucht

Verandering van de kwaliteit van de bodem, water en lucht kunnen plaatsvinden door verontreiniging, vermessing of verzuring door de ontwikkeling. In hoofdstuk 7 is reeds besproken dat dergelijke veranderingen niet van toepassing zijn of, ingeval van calamiteiten, meteen maatregelen getroffen moeten worden om verontreiniging te voorkomen. Hierdoor kan verandering van de kwaliteit van de bodem, water en lucht worden uitgesloten.

8.3.6 Verstoring van de aanwezige rust, stilte, donkerte en openheid

Verandering van de aanwezige rust, stilte, donkerte en openheid kunnen plaatsvinden door groot-schalige kap, toepassing van verlichting en verhoogde recreatiedruk. In hoofdstuk 7 is reeds besproken dat dergelijke veranderingen niet van toepassing zijn gedurende de gebruiksfase, er zal geen verlichting worden gebruikt, er zal geen toename van geluid zijn doordat het gebied in de huidige situatie al recreatief wordt gebruikt. Tevens zal geen grootschalige kap plaatsvinden. In de aanlegfase is een lichte toename van geluid en licht, door het gebruik van machines, mogelijk. Echter dit is een zeer tijdelijke toename aangezien machines alleen tijdens de aanleg van de bebouwing gebruikt zal worden. Hierdoor zal er geen permanente verstoring van de aanwezige rust, stilte, donkerte en openheid plaatsvinden.

8.3.7 Verandering op de landschapsstructuur

De natuurbegraafplaats wordt gerealiseerd op terrein dat onderdeel is van een groter bosgebied. Ten behoeve van de natuurbegraafplaats worden lokaal enkele bomen gekapt, echter dit zal niet het kwaliteit van het gebied als bosgebied aantasten. Tevens zullen er geen geomorfologische aanpassingen aan het gebied plaatsvinden, waardoor de totale landschapsstructuur niet zal veranderen.

8.3.8 Verandering op de belevingswaarde

Een verandering van de belevingswaarde kan plaatsvinden door een verandering van landschap of bijvoorbeeld een verandering in toegankelijkheid van het terrein. Aangezien er geen veranderingen in de bovenstaande punten, zoals landschap of aanwezige stilte, plaatsvindt en het terrein toegankelijk blijft zal er geen verandering van belevingswaarde plaatsvinden.

8.4 Conclusie

Een ontwikkeling in het Natuurnetwerk Nederland kan niet plaatsvinden indien deze significante negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied hebben. Wezenlijke kenmerken en waarden zijn de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen van het gebied. De ontwikkeling van een natuurbegraafplaats op de onderzoekslocatie zal niet leiden tot significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied Dinkelland boven- en middenloop. De afname van oppervlakte, als gevolg het realiseren van het ontvangstgebouw met parkeerterrein, wordt gecompenseerd door een even groot oppervlak landbouwareaal om te vormen en aan te wijzen als NNN. De verbetering van de wezenlijke kenmerken vindt plaats doormiddel van de 'Kwaliteitsimpuls groene - investering'. In de omgevingsverordening is echter bepaald dat de extra investeringen in ruimtelijke kwaliteit bovenop de normale eis komen dat elke ontwikkeling moet bijdragen aan het versterken van ruimtelijke kwaliteit. Dat wordt gezien als de basisinspanning voor ruimtelijke kwaliteit. Aanvullende maatregelen zijn daarom nodig om te komen tot een per saldo verbetering van de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied.

9 HOUTOPSTANDEN

In algemene zin is het mogelijk dat bij een voorgenomen ontwikkeling sprake is van het verloren gaan van houtopstanden die beschermd zijn conform artikel 4 van de Wet natuurbescherming. In een dergelijk geval kan er sprake zijn van een meldingsplicht en herplantplicht. In dit hoofdstuk wordt beschreven of bij de voorgenomen ontwikkeling mogelijk sprake is van een meldingsplicht en herplantplicht conform artikel 4.3 van de Wet natuurbescherming. Verder wordt beschreven of vervolgstappen nodig zijn in kader van beschermde houtopstanden en of een ontheffingsaanvraag in het kader van de herplantplicht noodzakelijk is.

De te kappen bomen zijn niet beschermd conform artikel 4 van de Wet natuurbescherming. De oppervlakte van de te kappen bomen voor de bouw van het ontvangstgebouw is minder dan tien are, hierdoor vallen ze niet onder de definitie houtopstanden. De kap ten behoeve van het dunnen van een houtopstand valt ook niet onder de meldingsplicht. Bij de voorgenomen kap is dan ook geen sprake van een meldingsplicht en herplantverplichting in het kader van artikel 4.2 en 4.3 van de Wet natuurbescherming.

10 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van Natuurbegraafplaatsen Van Waarde een natuurtoets uitgevoerd aan de Zandhuizerweg 19 (ong.) te De Lutte.

De natuurtoets is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen ontwikkeling van de onderzoekslocatie tot een natuurbegraafplaats.

Het onderzoek heeft tot doel om in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten, gebieden of houtopstanden aanwezig zijn die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve gevolgen kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep.

De initiatiefnemer is voornemens een natuurbegraafplaats op de onderzoekslocatie te realiseren. Hiervoor zal een ontvangstgebouw en 35 onverharde parkeerplaatsen worden aangelegd. Tevens zullen de onverharde paden door het bos op de onderzoekslocatie worden hersteld.

De natuurtoets bestaat uit drie onderdelen:

1. *Soortbescherming*: dit deel van het onderzoek (quickscan) heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn die een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve gevolgen kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep.

Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien de aanleg van de natuurbegraafplaats buiten het broedseizoen plaatsvindt, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Bij kap tijdens het broedseizoen moet eerst vastgesteld worden of er actieve nesten op de locatie aanwezig zijn.

Overtredingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde vleermuissoorten en de eekhoorn kunnen worden voorkomen om tijdens kap bomen met holtes en nesten te ontzien.

Voor de te verwachten levendbarende hagedis kan overtreding van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming worden voorkomen door maatregelen gedurende de aanlegfase van de natuurbegraafplaats te treffen. Geadviseerd wordt om deze maatregelen vast te leggen in een ecologisch werkprotocol.

Eventuele nieuwvestiging van beschermde soorten is mogelijk op de onderzoekslocatie tijdens de gebruiksfase. Bij een dergelijk geval dient de situatie bij kap en graafwerkzaamheden opnieuw beoordeeld te worden om overtreding te voorkomen.

Overtredingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde soorten zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

2. *Gebiedsbescherming* (Natura 2000): Dit deel van het onderzoek (voortoets) heeft als doel vast te stellen of er op grond van objectieve gegevens kan worden uitgesloten dat het plan, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen, (significante) gevolgen kan hebben voor de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. Het betreft een oriënterende fase.

Op basis van de toetsing van effecten aan de hand van de effectindicator kan het volgende worden geconcludeerd dat de volgende effecten relevant zijn bij de voorgenomen werkzaamheden: verontreiniging, geluid, licht en trilling. Het optreden van externe effecten zoals verdroging, vernatting, verandering van stroomsnelheid, verandering in dynamiek van het substraat, optische effecten, mechanische effecten en verandering in populatiedynamiek zijn op de grond van de analyse uit te sluiten.

De gevolgen van de optredende effecten verontreiniging, geluid, trilling zijn zeer beperkt. Verontreiniging is alleen mogelijk als gevolg van een calamiteit in de aanlegfase en als zodanig niet te voorspellen.

Op grond van bovenstaande kan worden geconcludeerd dat in de gebruiksfase er geen effecten zijn te verwachten. In de aanlegfase zullen mogelijk een aantal effecten optreden. Deze hebben vanwege de aard en omvang en het tijdelijke karakter geen invloed op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Dinkelland. In de aanlegfase is geen sprake van toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden.

3. *Provinciaal beleid*: Dit deel van het onderzoek heeft tot doel om te bepalen wat de mogelijke effecten zijn op de kernkwaliteiten en omgevingscondities van het nabijgelegen NNN gebied.

Een ontwikkeling in het Natuurnetwerk Nederland kan niet plaatsvinden indien deze significante negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied hebben. Wezenlijke kenmerken en waarden zijn de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen van het gebied. De ontwikkeling van een natuurbegraafplaats op de onderzoekslocatie zal niet leiden tot significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied Dinkelland boven- en middenloop. Door de KGO-investering is geen sprake van afname van areaal. Hierdoor kan de ontwikkeling op de onderzoekslocatie plaatsvinden.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Ministerie van Economische Zaken 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

Nationale Database Flora en Fauna (NDFF), uitvoerportaal; <https://ndff-ecogrid.nl>, zoekgebied De Lutte, periode 2007-2017

Natuurbegraven Van Waarde, juni 2022. Natuurbegraafplaats Op Aust. Ontwerp- en beheerplan natuurbegraafplaats. Projectnummer: 6816.13, Eext.

www.overijssel.nl (NNB en beschermde gebieden in Overijssel)

www.sovon.nl (soortgegevens vogels)

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/ (Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten)

www.verspreidingsatlas.nl/ (verspreidingsgegevens NDFF)

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd (zie tabel II). Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

Tabel II. Zorgplicht

Artikel 1.11. Zorgplicht	
1.	Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2.	De zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
a)	dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
b)	indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
c)	voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; “de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”. Deze formulering van de zorgplicht brengt met zich mee dat wanneer men een bepaalde handeling wilt verrichten die gevolgen voor natuurwaarden zou kunnen hebben, men zich daaraan voorafgaand op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen daarvoor van het voorgenomen handelen. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor het betreffende beschermde natuurgebied en de betreffende soortgroep in deze rapportage worden aangegeven.

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In tabel III t/m V worden deze artikelen nader toegelicht.

Tabel III. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.1 Wet natuurbescherming

Artikel 3.1. Soorten van de Vogelrichtlijn	
1.	Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2.	Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3.	Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4.	Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5.	Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
Toelichting	
Alle inheemse vogelsoorten in Nederland vallen onder de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn is een richtlijn vanuit de Europese Unie uit 1979 en heeft betrekking op de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is. De lijst met soorten is niet limitatief.	

Tabel IV. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.5 Wet natuurbescherming

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn	
1.	Het is verboden in het wild levende dieren van deze soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2.	Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3.	Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4.	Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.
5.	Het is verboden planten van soorten uit de Habitatrichtlijn of het Verdrag van Bern in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttrenten of te vernielen.
Toelichting	
Het gaat bij artikel 3.5 over in het wild levende dieren van verschillende soortgroepen. In de wet wordt voor vogelsoorten uit bijlage II van het verdrag van Bern geen uitzondering gemaakt. Van de vogelsoorten die in Nederland voorkomen is hieronder een selectie gemaakt. Van de overige soortengroepen zijn alle soorten genoemd.	
Soorten	
Planten	drijvende waterweegbree, groenknolorchis, kruipend moerasscherm, zomerschroeforchis
Zoogdieren	bever, hamster, hazelmuis, lynx, Noordse woelmuis, otter, wolf, wilde kat
Walvisachtigen	bruinvis, bultrug, butskop (hille), dwergpotvis, dwergvinvis, gestreepte dolfin, gewone dolfin, gewone spitsdolfijn, gewone vinvis, griend, grijze dolfin, kleine zwaardwalvis, narwal, Noordse vinvis, orka, potvis, spitsdolfijn van Gray, tuimelaar, walrus witflankdolfijn, witsnuitdolfijn, witte dolfin
Vleermuizen	Bechsteins vleermuis, bosvleermuis, Brandts vleermuis, franjestaart, gewone baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, grote hoefijzerneus, grote rosse vleermuis, ingekorven vleermuis, kleine dwergvleermuis, kleine hoefijzerneus, laatvlieger, meervleermuis, mopsvleermuis, Noordse vleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, vale vleermuis, watervleermuis
Amfibieën	boomkikker, geelbuikvuurpad, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, rugstreeppad, vroedmeesterpad
Reptielen	dikkopschildpad, gladde slang, Kemps' zeeschildpad, lederschildpad, muurhagedis, soepschildpad, zandhagedis
Vissen	houting, steur
Vlinders	apollovlinder, boszandoog, donker pimpernelblauwtje, grote vuurvlinder, moerasparelmoervlinder, monarchvlinder, pimpernelblauwtje, teunisbloempijlstaart, tijmblauwtje, zilverstreephooibeestje
Libellen	bronslibel, gaffellibel, gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, mercurwaterjuffer, Noordse winterjuffer, oostelijke witsnuitlibel, rivierrondbout, sierlijke witsnuitlibel
Insecten	brede geelrandwaterroofkever, gestreepte waterroofkever, heldenbok, juchtleerkever, oeveraas, vermiljoenkever
Overig	Bataafse stroommossel, platte schijfhoorn

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn

Vogels	appelvink, baardman, beflijster, bergeend, bergfluit, bijeneter, blauwborst, blauwe kiekendief, boerenzwaluw, bontbekplevier, bonte strandloper, bonte vliegenvanger, boomkruiper, boomkruiper, boompieper, boomvalk, bosrietzanger bosruiter, bosuil, braamsluiper, brandgans, bruine kiekendief, buizerd, casarca, Cetti's zanger, draaihals, duinpieper, dwergmeeuw, dwergster, Engelse kwikstaart, Europese kanarie, fitis, fluit, geelgors, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, geoorde fuut, glanskop, goudhaan, grasmus, graspieper, graszanger, grauwe kiekendief, grauwe klauwier, grauwe vliegenvanger, griel, groene specht, groening, grote bonte specht, grote gele kwikstaart, grote karekiet, grote stern, grote zilvereiger, havik, heggenmus, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kerkuil, klapekster, klein waterhoen, kleine barmstij, kleine bonte specht, kleine karekiet, kleine plevier, kleine zilvereiger, kleinste waterhoen, kluut, kneu, koolmees, koereiger, kraanvogel, krekelzanger, kortsnavelboomkruiper, kruisbek, kuifmees, kwak, kwartelkoning, lepelaar, matkop, middelste bonte specht, nachtegaal, Noordse stern, oehoe, oeverloper, oeverpieper, oeverzwaluw, ooievaar, orpessuspotvogel, paapje, pestvogel, pimpelmees, poelruiter, porseleinhoen, purperreiger, putter, ransuil, rietgors, rietzanger, rode wouw, roerdomp, roodborst, roodborsttapuit, roodhalsfuut, rouwkwikstaart, sijs, slangenarend, slechtvalk, smelleken, snor, sperwer, spotvogel, sprinkhaanzanger, steenuil, steltkluut, strandplevier, taigaboomkruiper, tapuit, tijftjaf, torenvalk, tuinfluit, velduil, visarend, visdief, vuurgoudhaan, wespandief, wielewaal, winterkoning, witbandkruisbek, witte kwikstaart, witwangster, nachtzwaluw, woudaap, zeearend, zwarte mees, zwarte ooievaar, zwarte roodstaart, zwarte specht, zwarte stern, zwarte wouw, zwartkop, zwartkopmeeuw
--------	---

Tabel V. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.10 Wet natuurbescherming

Artikel 3.10. Andere soorten		
Het is verboden om: 1. In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A1, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen. 2. De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen. 3. Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B2, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttorten of te vernielen.		
Toelichting		
Het gaat bij artikel 10 om in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers. Dieren zijn opgenomen in bijlage onderdeel A1. Planten zijn opgenomen in bijlage onderdeel B2 van de Wet natuurbescherming. Voor een aantal zoogdieren, amfibieën en reptielen geldt per provincie een vrijstelling onder bepaalde voorwaarden. Dit verschilt per provincie. De betreffende soorten zijn aangegeven met een sterretje. Daarnaast is het mogelijk dat sommige provincies ook 'eigen' beschermde soorten hanteren, als aanvulling op het landelijke.		
Soorten		
Dieren	Zoogdieren	aardmuis*, boommarter, bosmuis*, bunzing*, damhart, das, dwergmuis*, dwergspitsmuis*, edelhert, eekhoorn*, egel*, eikelmuis, gewone bosspitsmuis*, gewone zeehond, grote bosmuis, grijze zeehond, haas*, hermelijn*, huisspitsmuis*, konijn*, molmuis, ondergrondse woelmuis*, ree*, rosse woelmuis*, steenmarter*, tweekleurige bosspitsmuis*, veldmuis*, veldspitsmuis, vos*, waterspitsmuis, wezel*, wild zwijn, woelrat*
	Amfibieën	Alpenwatersalamander, bruine kikker*, gewone pad*, kleine watersalamander*, meerkikker*, middelste groene kikker*, vinpootsalamander, vuursalamander
	Reptielen	adder, hazelworm*, levendbarende hagedis*, ringslang
	Vissen	beekdonderpad, beekprik, elrits, gestippelde alver, grote modderkruiper, kwabaal
	Dagvlinders	aardbeivlinder, bosparelmoevlinder, bruin dikkopje, bruine eikenpage, donker pimpernelblauwtje, duinparelmoevlinder, gentiaanblauwtje, grote parelmoevlinder, grote vos, grote vuurvlinder, grote weerschijnvlinder, iepenpage, kleine heivlinder, kleine ijsvogelvlinder, komavvlinder, pimpernelblauwtje, sleedoornpage, spiegelikkopje, veenbesblauwtje, veenbesparelmoevlinder, veenhooibeestje, veldparelmoevlinder, zilveren maan
	Libellen	beekrombout, bosbeekjuffer, donkere waterjuffer, gevlekte glanslibel, gewone bronlibel, hoogveenglanslibel, Kempense heidelibel, speerwaterjuffer
	Overige soorten	Europese rivierkreeft, vliegend hert
Planten		akkerboterbloem, akkerdoornzaad, akkerogentroost, bekliede ogentroost, berggamander, bergnachtorchis, blaasvaren, blauw guichelheil, bokkenorchis, bosboterbloem, bosdravik, brave hendrik, brede wolfsmelk, breed wollegras, bruinrode wespenorchis, dennenororchis, dregs, echte gamander, franjgentiaan, geelgroene wespenorchis, geplooid vrouwenmantel, getande veldsla, gevlekt zonneroosje, glad biggenkruid, gladde zegge, groene nachtorchis, groensteel, groot spiegelklokje, grote bosaardbei, grote leeuwenklauw, honingorchis, kalkboterbloem, kalketrip, karthuiszanger, karwijselie, kleine ereprijs, kleine schorseneer, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, knollathyrus, knolspirea, korensla, kranskarwij, kruipstijm, lange zonnedauw, liggende ereprijs, moerasgamander, muurbloem, naakte lathyrus, naaldenkervel, pijlscheefkalk, roggelelie, rood peperboomje, rozenkransje, ruw parelzaad, scherpkruid, schubvaren, schubzegge, smalle raai, spits havikskruid, steenbraam

Volgens artikel 3.31 zijn de verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, of ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden onder conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat.

Binnen de Wet natuurbescherming zijn op houtopstanden de artikelen van toepassing die zijn opgenomen in tabel VI.

Tabel VI. Bescherming houtopstanden in de Wet natuurbescherming

Artikel 4.1	De artikelen uitgezonderd artikel 4.6 zijn niet van toepassing op: - Houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom; - Houtopstanden op erven of in tuinen; - Fruitbomen en windschermen om boomgaarden; - Naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar; - Kweekgoed; - Wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden bestaande uit wilgen en populieren; - het dunnen van een houtopstand; - uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: - ten minste eens per tien jaar worden geoogst; - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aangee sloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
Artikel 4.2	- Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten. - Gedeputeerde staten kunnen het vellen van houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar verbieden ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.
Artikel 4.3 lid 1 en 2	Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, of anderszins teniet is gegaan, draagt de rechthebbende zorg voor het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand. De rechthebbende vervangt binnen drie jaar na de herbeplanting, bedoeld in het eerste lid, herbeplanting die niet is aangeslagen.
Artikel 4.4 lid 1	De artikelen 4.2, eerste en derde lid, en 4.3, eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing op: het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in en aantoonbaar wordt gerealiseerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode. het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel in het kader van natuurontwikkeling en -beheer
Artikel 4.5	Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van artikel 4.3, eerste en tweede lid, ten behoeve van herbeplanting op andere grond, indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels.

Bijlage 2 Verklarende woordenlijst

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kunnen oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Projectplan

Een projectplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het projectplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

